

เทศน์เช้า วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะนะ ตั้งใจฟังธรรมเพื่อสั่งจรรยา เราแสวงหาความจริงกัน ถ้าแสวงหาความจริง ความจริงมันมีหยาบ มีกลาง มีละเอียด ใ้ฉันนั้นของหยาบๆ นะ แค่ว่าเพณีวัฒนธรรม ถูดงควัตรๆ เขาถือถูดงค์เพื่อความมกน้อยสันโดษ ถือถูดงค์เพื่อว่าให้เห็นความทุกข์ความยาก ใ้เห็นความทุกข์ความยาก แต่เวลาคนถือถูดงค์แล้ว เวลาถือถูดงค์แล้ว ถือถูดงค์ ทุกคนแสวงหา แสวงหาคุณงามความดีของเขา เขาแสวงหาเนื่อหน้าที่ดีของเขา เขาแสวงหาของเขา ถ้าทำความดีๆ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

ว่าทำดีแล้วไม่ได้ดี ทำดีแล้วไม่ได้ดี

ถ้าทำดีนะ ทำดี ดีของใคร ทำดีทิ้งเหวไป ทำดีไม่ต้องหวังผลใครตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น ความดีมันมาเอง แต่ถ้าทำความดี ตอนนีที่โลกเขาเจ็บปวดกันอยู่เพราะอะไรไม่รู้ใหม่ ทำดีแล้วไม่ได้ดี เวลาทำดี ทำดีแล้วหวังผลนะ หวังผลนะเขาไม่ให้เอ็งหรือใครจะยอมรับคนอื่น ไม่มีหรือ แต่ภาษาพวกเรานะ เราทำบุญทิ้งเหวๆ

เวลาสอนประจำ ทำบุญทิ้งเหว เราทำคุณงามความดีนะ ทำลับหลังทิ้งนั้นนะ เพราะเราอยู่กับหลวงตามา หลวงตาเวลาท่านทำสิ่งใดนะ ท่านปิดทองกันพระ ท่านทำไม่ให้ใครรู้เลยนะ แต่มารู้เอาตอนโครงการช่วยชาติฯ นี้แหละ แต่ก่อนหน้านั้นนะท่านทำไม่ให้ใครรู้ ถ้าทำให้รู้จะแพ้กิเลส กิเลสมันออกหน้าก่อนใจ จะทำสิ่งใดนะ เหมือนทางไฮโซ จะทำอะไรต้องถ่ายรูป ลงหนังสือพิมพ์ ต้องโฆษณาชวนเชื่อ

มีโยมมาหาคนหนึ่ง วันนั้นเขามาจะ เขามาพูดอย่างนี้ มาพูดถึงการทำบุญกุศลของเขา

เราบอกว่า ถ้าโยมต้องการเอาไปลดหย่อนภาษีก็เอาเงินกลับไปเลย ก็อยู่ครบ ไม่ต้องไปลดไปหย่อนมันหรือ นี่ไปลดไปหย่อนอะไร การลดการหย่อนนะใช่ ตามกฎหมายๆ กฎหมายที่

เขาเขียนขึ้นมาก็คือเพื่อจะโน้มน้าวให้คนทำบุญสาธารณะ แต่เราทำบุญกุศลของเรา บุญของเรา มันยิ่งใหญ่กว่านั้นไง จะไปลดหย่อนอะไร ถ้ามลดหย่อน เอากลับไปเลย จบ อยู่ครบสมบูรณ์

นี่เพราะอะไร เพราะโลกคิดกันอย่างนั้นนะ เราไม่ได้ติเตียนใครทั้งสิ้น รัฐบาลเขาพยายามเขียนกฎหมายให้ช่องทางเพื่อทำประโยชน์เพื่อสาธารณะ แต่หยาบ กลาง ละเอียดไป ถ้ามั่นละเอียดๆ ขึ้นมา ละเอียดขึ้นมาในหัวใจของเรา ละเอียดขึ้นมา ทำบุญแล้วมันขึ้นหัวใจของเรา ถ้าทำบุญนะทำบุญทิ้งเหวๆ เราทำบุญทิ้งเหว เห็นไหม

“หลวงพ่อบ้างนั้น หลวงพ่อบ้างนี้”

หลวงพ่อบ้างไม่ต้องทำอะไรเลย หลวงพ่อบ้างต้องการที่พวกมึงมีน้ำใจต่อกันนะ ที่ใครมาก่อน แล้วให้คนมาทีหลังได้มีที่ยืน ใ้คนมาแล้วเปิดช่องให้ทางคนอื่น หลวงพ่อบ้างต้องการตรงนั้น ต้องการน้ำใจของพวกมึงนะ ให้มีน้ำใจต่อกัน อย่าคิด อย่าขวาง อย่ากัก อย่าทำลายกัน ใ้มันมันเรื่องกิเลสทั้งนั้น

เราตั้งใจมาทำไม ตั้งใจมาทำบุญกุศล มาทำบุญกุศลแล้วทำไมเราไม่มีน้ำใจต่อกัน ทำไมเราไม่เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ต่อกัน การเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ต่อกันเป็นธรรมทั้งนั้น เป็นธรรมทั้งนั้นนะ

“หลวงพ่อบ้างนั้น หลวงพ่อบ้างนั้น”

หลวงพ่อบ้างไม่ต้องทำอะไรเลย ไม่ต้องทำอะไรทั้งสิ้น เวลาบิณฑบาตเลี้ยงชีพๆ นะ คนที่จิตใจเป็นธรรมๆ นะ เวลาเราทำบุญตักบาตร เราทำบุญตักบาตรว่าได้บุญกุศลตรงไหน

ทำบุญตักบาตรมันได้บุญมหาศาลเลย เพราะอะไร เพราะเราให้ชีวิตครูบาอาจารย์นะ ถ้าไม่มีอาหารก็ตาย เราใส่บาตร ใส่บาตรไปเพื่อดำรงชีพของท่าน ดำรงชีพของท่านไว้ทำไม ดำรงชีพของท่านไว้ให้ท่านค้นคว้าหาสัจจะหาความจริงในใจของท่าน แล้วถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเรา ดำรงชีพไว้เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของพวกเรา ดำรงชีพไว้ปกป้องคุ้มครองหัวใจของเรา นี่ดำรงชีพไว้อย่างนั้น นี่ถ้ามั่นเป็นธรรม เห็นไหม สิ่งนี้มันสืบต่อชีวิตนะ

คนเราต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัยทั้งนั้นนะ ถ้าคิดให้มันละเอียดลึกซึ้งแล้วมันเห็นคุณค่ามาก แต่เห็นคุณค่าอย่างนั้นก็เห็นคุณค่าที่ทางเป็นธรรม

อย่าก็ด อย่าขวาง อย่ากั๊ก อย่ารังแกกัน อย่าทำลายกัน เพราะอะไร เพราะทุกคนมีกิเลส ทั้งนั้นนะ เวลาเราบวชมาเป็นพระ เวลาเป็นพระเขาแข่งดีกัน เวลาแข่งดี หลวงปู่มั่นเวลาท่านจำวัดแล้ว เข้าขึ้นมา หลวงตาท่านเล่า เวลาหลวงปู่ฝั้นท่านไปตั้งแต่ตี ๓ หลวงปู่อ่อน ครูบาอาจารย์มานั่งรออยู่แล้ว พุ่งนี้ไปตี ๒ ท่านพยายามไปก่อน ไปเพื่ออะไร ไปเพื่อเอาน้ำอุ่นเพื่อให้ท่านได้ล้างหน้าท่าน นี่เขาแข่งทำดีๆ กัน เขาแข่งกันไปนั่งไปรอไปเฝ้าไปเอาสิทธิ์ เอาสิทธิ์ก่อนนะ เพราะหลวงปู่มั่นตื่นขึ้นมาแล้วเราจะได้เข้าไปรับกระโถนของท่านออกมา แล้วก็ยื่นน้ำอุ่นให้ท่านได้ล้างหน้า ได้สีฟัน นี่เขาแข่งดีกันนะ เขาแข่งกันทำคุณงามความดี เขาทำความดีเพื่อความดีใจ เขาไม่มีมาหักมาทำลายกันทั้งสิ้น

ฉะนั้น พอหลวงปู่ฝั้นท่านเห็นสภาพแบบนั้นท่านน้อยใจตัวท่านเอง ท่านน้อยใจท่านเป็นโรคกระเพาะ ท่านมีโรคประจำตัว ไม่ทันหมู่คณะไง ท่านนั่งสละตายๆ ในพิพิธภัณฑสถานหลวงปู่ฝั้นนะ ท่านนั่ง เห็นไหม พอธรรมโอสถ พอจิตท่านรวมลง มันมีกวาง เห็นนิมิตเป็นกวางโตดออก จากตัวท่านไป คือโรคภัยไข้เจ็บออกจากตัวท่านไป ตั้งแต่นั้นมานะ โรคภัยไข้เจ็บ โรคประจำตัว ท่านเบาบางลงเลย

นี่เวลาคนเขาน้อยใจ น้อยใจว่าเรามีโรคประจำตัว เราไม่เท่าทันคนอื่น ท่านนั่งสละชีวิตเลยนะ นั่งสละตาย พอนั่งสละตายขึ้นไป พอจิตมันรวมเข้าๆ นี่ธรรมโอสถๆ ธรรมโอสถเข้าไป โรคประจำตัวหายได้

ครูบาอาจารย์ของเราถ้าท่านมีสติปัญญาของท่าน ท่านสามารถรักษาของท่านด้วยธรรมโอสถ ด้วยสัมมาสมาธิ ด้วยปัญญาที่ท่านหรือคัน เป็นโรคอะไร มาจากไหน หรือคันจนถึงกับโรคภัยไข้เจ็บนั้นหายไปได้ แต่ต้องเป็นคนที่มีความมั่นคงนะ ต้องเป็นคนที่มีความมั่นคงมั่นคงถึงจะทำการนั้นได้

ถ้าของเราเนะ เรายังอ่อนแออยู่ ไม่ต้องธรรมโอสถหรือก โรงพยาบาลโอสถ ไปโรงพยาบาลชะ ไปโรงพยาบาลเพราะอะไร เพราะจิตของเราทำไม่ได้ พอทำไม่ได้นะ มันก็ย่ำคิด ย่ำทำอยู่อย่างนั้นนะ แล้วโรคภัยไข้เจ็บมันจะเพิ่มมากขึ้น เพราะอะไร เพราะมันป่วย ๒ คน ร่างกายก็เจ็บป่วย หัวใจก็เจ็บป่วย

หัวใจมันเจ็บป่วยเพราะอะไร เพราะมันอุปาทาน มันจะหายๆ แล้วมันไม่หายๆ ใ้อโฮ!
มันยิ่งเพิ่มเข้าไป ยิ่งเจ็บป่วยมากขึ้น เห็นไหม ถ้าคนใจอ่อนแอไปโรงพยาบาลซะ คนที่จะธรรม
โอสถได้ต้องคนที่เข้มแข็ง คนที่มีอำนาจวาสนา คนที่มีการกระทำจริง มันถึงจะธรรมโอสถได้
แล้วธรรมโอสถได้นะ โรคภัยไข้เจ็บนี้หายเลย หายด้วยธรรมโอสถ หายด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วย
ปัญญาของครูบาอาจารย์ที่ท่านกระทำ นี่ท่านทำของท่านมา ท่านทำของท่านมา

เวลาครูบาอาจารย์ของเราเวลาท่านมีน้ำใจต่อกันนะ ในกรรมฐาน ในวงกรรมฐานตั้งแต่
หลวงปู่่มั่นลงมา ลูกศิษย์ของท่านเป็นวงกรรมฐานที่โลกนี้เขาเชิดชูบูชา เพราะอะไร เพราะรัก
กันจริง เขารักกันด้วยหัวใจ ใครเจ็บไข้ได้ป่วย อ้อ! เขาจะไปดูไปแลกัน อ้อ! เขาจะช่วยกัน
อย่างเช่นหลวงปู่ฝั้น หลวงปู่ขาวท่านเจ็บป่วย หลวงปู่ฝั้นท่านไปต่อชะตา คือว่าท่านไปทำสิ่งใด
ท่านไปแกะพระที่หน้าผาที่ถ้ำกลองเพลนั้นนะ หลวงปู่ฝั้นท่านทำ ท่านทำเพราะอะไร เพราะ
ท่านมีภูมิวิเศษในใจของท่าน ท่านรู้เรื่องเวรเรื่องกรรมนะ แล้วท่านทำของท่านได้ด้วย แต่เวลา
ตัวท่านจริงๆ ขึ้นมา ท่านจะทำตัวของท่าน

นี่ไง หลวงปู่สุวัจน์ท่านเล่าให้ฟังเอง “สุวัจน์ กันคนให้ได้ ๓ เดือนใหม่ ถ้ากันได้ครบ ๓
เดือนนะ เราพ้นไปแล้ว ชีวิตเราจะต่อเนืองไป”

หลวงปู่สุวัจน์รับอาสาเลย แต่ท่านบอกเอง เราไปนวดเส้นหลวงปู่สุวัจน์นี้ ท่านบอกเลย
เสียดาย เพราะท่านรีบไปสร้างกุฏิไว้ที่ถ้ำศรีแก้ว แล้วจะเอาหลวงปู่ฝั้นไปไว้ที่นั่น แต่มันสร้าง
เสร็จไม่ทัน พอสร้างเสร็จไม่ทันก็เอาหลวงปู่ฝั้นอยู่ที่กุฏิของท่านนั่นแหละ แล้วใครไปท่านก็จะ
กั้นไม่ให้เข้าๆ

ไอ้พวกเศษฐี่ใหญ่ๆ ใจ “ทำไมกูจะเข้าไม่ได้ ทำไมกูจะเข้าไม่ได้” ทะลุเข้าไปหมดนะ
พยายามเข้าไปเพราะคิดว่าตัวเองยิ่งใหญ่ แล้วหลวงปู่สุวัจน์ท่านก็พูดไม่ออก แล้วพวกเศษฐี่
ใหญ่ๆ เขาก็ไปรำลือนะ อย่าใส่บาตรให้พระองค์นี้ฉัน พระองค์นี้ไม่ดี พระองค์นั้นไม่ดี อ้อ! ตี
เตียนหลวงปู่สุวัจน์เยอะแยะไปหมดเลย

พอถึงที่สุดกึ่งกลางพรรษา หลวงปู่ฝั้นก็เสียชีวิต พอเสียชีวิตขึ้นมา ทั้งอำเภอร้องให้กัน
ไปหมดเลย เพราะพระองค์เดียวทำให้พรรษานิคมสามารถเศษฐี่ก็ฟื้นฟูขึ้นมาได้

แต่เดิมเราไป เราไปศึกษาทั้งนั้นนะ ไปไหนเราชอบศึกษา เขาบอกเลย น้ำตาลทรายยังไม่
มีขายเลย พรรณานิคม มันเป็นอำเภอบ้านนอก แค่มิถุนสายเดียวเล็กๆ น้ำตาลทรายยังไม่
มีขายนะ พอหลวงปู่ฉันไปอยู่ที่นั่น พวกลูกศิษย์ลูกหาไปอยู่ที่นั่น เนยกก็มีขาย ทุกอย่างมีขาย
หมดเลย นี่เศรษฐกิจมันฟื้นฟูไป พอลองปู่ฉันเสียนะ ชาวอำเภอร้องไห้หมดเลย เพราะอะไร
เพราะเศรษฐกิจมันขึ้นมาด้วยองค์ท่าน องค์ท่านเสียไปแล้วนะ ทุกอย่างจะเสียหายไปหมดเลย
แต่เวลาเขาห้ามมึงไม่ฟังนะ เวลาเขาไม่ให้เข้าๆ ไม่มีใครฟังเลย ยิ่งใหญ่ทั้งนั้น

อาจารย์เสถียรท่านเล่าให้เราฟัง ท่านเป็นอุปัฏฐากอยู่ ท่านพยายามถามหลวงปู่ฉันว่า
เจ็บป่วยคราวนี้จะหายหรือไม่ เพราะท่านเป็นสภาพแบบนั้นแล้วนะ ท่านพูดกับอาจารย์เสถียร
อาจารย์เสถียรท่านเล่าให้เราฟังเอง “หลับตาลงเมื่อใดมีแต่คนเอาน้ำตามาฝากวะ”

หลับตาลงเมื่อใดมีแต่คนเอาน้ำตามาฝาก คือท่านรู้แล้วว่าท่านจะตาย “หลับตาลง” คือ
เสียชีวิต “มีแต่คนเอาน้ำตามาฝาก” น้ำตาทั้งอำเภอ ทั้งจังหวัด ทั้งประเทศร่ำให้ถึงการจากไป
ของท่าน

นี่ไง “หลวงพ่อดต้องการไฉนนั้น หลวงพ่อดต้องการ”...ไม่ต้องการ ไม่ต้องการหรือก ไม่
ต้องการอะไรทั้งสิ้น ต้องการให้มีน้ำใจต่อกัน ต้องการอย่าก็ดอย่าขวางกัน ต้องการเพื่อ
ประโยชน์กับเรา นี่ไง ถ้ามันเป็นประโยชน์ มันเป็นประโยชน์ตรงนี้ นี่พูดถึงวัฒนธรรมประเพณี
เท่านั้นนะ แล้วเวลาเรามาวัดมาวากัน วันนี้ฟังธรรมๆ วันนี้วันพระ วันพระเป็นผู้ที่ประเสริฐ ถ้า
หัวใจมันประเสริฐแล้วมันมีน้ำใจต่อคนอื่นไง ถ้ามีน้ำใจต่อคนอื่น สิ่งที่เราบิณฑบาตมา นี่คือ
วัฒนธรรมของชาวพุทธเราไง

ทำบุญกุศลแล้วได้บุญกุศลหรือไม่ แล้วบอกว่า ทำดีแล้วไม่ได้ดี ทำบุญแล้วไม่ได้บุญ

ทำบุญสิ่งนี้มันเป็นอามิส ถ้าเป็นอามิสขึ้นมาแล้ว เราไปวัดไปวาแล้วเราจำศีล เราจะ
ฝึกหัดภาวนาของเรา ถ้าจะฝึกหัดภาวนาของเรา เราจะกินมากน้อยขนาดไหน เวลาไปภาวนา
แล้วก็สัปหงกโงก่งง ถ้าจิตของเราลงสมาธิไม่ได้ มันฟุ้งมันซ่าน มันมีความทุกข์ความยาก
กรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศีล สมาธิ ปัญญาไง กรรมะขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าที่เข้ามาที่หัวใจของสัตว์โลกนี้

สัตว์โลกคือสัตว์ผู้ซ่อง หัวใจของเราหัวใจดวงหนึ่ง หัวใจของเราเป็นผู้ที่ซ่อง ซ่องในอะไร ซ่องในกิเลสต้นหาความทะยานอยาก อยากได้ออยากดี อยากให้ประสบความสำเร็จ แต่มันไม่ประสบความสำเร็จเพราะอะไร เพราะมันมีกิเลสต้นหาความทะยานอยาก มีกรรมเก่า กรรมใหม่ เวลากรรมเก่ามันก็มันขวาง กรรมใหม่คือการกระทำอยู่ในปัจจุบันนี้ไง

ถ้าปัจจุบันนี้ถ้ามันมีสติปัญญา เรามีน้ำใจต่อคนอื่น เวลาเรามีน้ำใจต่อคนอื่นแล้ว เราไปนั่งภาวนามันจะมีความสุขนะ แต่ถ้ามันเป็นกิเลส เราไม่มีน้ำใจต่อใคร เราอาจจะคิดขวางใครก็ได้แล้วแต่ เวลาไปภาวนานะ ถ้ามันไม่ได้ก็ไม่ได้ขวางใครแล้วมันไปนั่งไม่สงบนะ

ไอ้คนมีน้ำใจเวลาเขาทำอะไรแล้วเขาไปเสียใจ ไอ้คนที่งัดจะขวางเขาแล้วไม่ได้ทำ เขากลับเสียใจ เสียใจว่าไม่ได้เหยียบย่ำคน ไม่ได้ทำลายคน ไม่ได้คิดขวางคน ไม่ได้โหวทไอ้ของคน เห็นไหม นี่ไง

แต่ถ้ามันมีสติปัญญาของมันขึ้นมา เราไปนั่งสมาธิภาวนาของเรา เราใช้ปัญญาของเราใคร่ครวญหัวใจของเรา ถ้าใคร่ครวญหัวใจของเรา สิ่งใดดี สิ่งใดชั่ว คนที่จะประพฤติปฏิบัติมันต้องแยกดีแยกชั่วได้ใช่ไหม อะไรความที่ผิดพลาดไม่ดีไม่งามไม่ควรทำเลย จะทำสิ่งที่ดีงามๆ ทำแล้วมันอบอุ่นหัวใจ เวลาไปนั่งสมาธิภาวนาขึ้นมา จิตมันสงบระงับเข้ามา ถ้าจิตสงบระงับเข้ามา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มีไง ถ้าจิตสงบ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะเวลาภาวนาๆ ขึ้นมา ไปศึกษามากับเจ้าลัทธิต่างๆ เวลาทำงานทำของท่านเอง อานาปานสติ แค่อานาปานสติทำความสงบร่มเย็นขึ้นมาในหัวใจ เห็นไหม นี่ไง

ดูสิ เด็กๆ เขาฝึกหัดอานาปานสติ คนที่เคยเป็นคนฉุนเฉียว เดี่ยวนี้ไม่ฉุนเฉียวแล้ว เป็นคนที่ซื่อแล้ว เดี่ยวนี้ไม่กลัวแล้ว นี่เขาทำของเขาเพื่อประโยชน์นี้ อานาปานสติเฉยๆ นี่ไง ที่เขาทำเขาทำเพื่อประโยชน์อย่างนี้ไง

ไม่ใช่คนผิดปกติกินขึ้นมา แหม! ภาวนาดีเลิศๆ ดีเลิศมันผิดปกติ มันผิดปกติ มันดีเลิศๆ ก็กิเลสทั้งนั้นนะ นี่อุปาทานทั้งนั้น การยึดมั่นถือมั่นทั้งนั้น ความเห็นผิดทั้งนั้น ถ้าความเห็นผิดทั้งนั้น นี่ก็ว่ากันไป กิเลสทั้งนั้นไง

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ที่ดี กลับมาทำความปกติของใจ ทำความปกติของใจ จะให้มันเป็นปกติ แล้วถ้ามันแบ่งแยกได้ ผิดชอบชั่วดีมันแบ่งแยกได้ นี่มันทำของเราขึ้นมา

วันพระๆ ถ้ามันประเสริฐ มันประเสริฐที่หัวใจของเรานี้ โยมมาวัด มาวัดมาทำบุญกุศล จะได้บุญกุศล แล้วฟังเทศน์ๆ ฟังเทศน์มันก็เป็นเทศน์ของครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติ มา ท่านเห็นโทษของกิเลสตัดหาความทะยานอยากในใจของท่าน ท่านพยายามประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นคุณธรรมขึ้นมาในหัวใจของท่าน แล้วท่านทำของท่านได้ท่านก็เอาประสบการณ์ของท่าน เอาวิธีการของท่านที่ท่านเห็นกิเลสมาแล้วให้เราฟัง

เวลามาวัดมาวาขึ้นมาเราอยากจะประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมาเพื่อควบคุมดูแลหัวใจของเรา ถ้าควบคุมดูแลหัวใจของเรา เราจะมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา ถ้ามีศีล สมาธิ ปัญญา ธรรมะเวลาเข้าไปในหัวใจของสัตว์โลกๆ มันก็เข้าไปในหัวใจของเรา ถ้าเข้าไปในหัวใจของเรา เราเป็นคนคิดได้ เราเป็นคนระลึกได้ เราเป็นคนมีปัญญาได้ เราทำได้เองๆ มันต้องทำได้เองๆ พอทำได้เองมันเป็นปัจจัยตัดตั้ง เป็นสันติภูมิโลก เห็นใหม่

เราฟังมาๆ ฟังการบอกเล่า การบอกเล่า การบอกเล่าจากครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงมันก็ยังน่าฟังนะ มันมีเหตุมีผลของเราไง ถ้ามีเหตุมีผล เราฟัง เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติ เราจะฝึกหัดขึ้นมา สิ่งที่เราจะมาทำบุญ ทำบุญนี้เป็นเพราะวัฒนธรรม เป็นบุญใหม่ เป็น การยื่นให้มันไม่เป็นบุญตรงไหน เป็นแน่นอน แต่เวลาเป็นแล้วเราคาดเราหวังไ

นี่ไง เวลาเราฟังทางวิชาการเขาถกปัญหากันไง เขาบอกว่า เวลาทำสิ่งใดแล้วอธิษฐานๆ นั่นคือการติดสินบน ตักบาตรแล้วอยากถูกรางวัลที่หนึ่ง ติดสินบนๆ ไง

ติดสินบนมันก็ไม่ถูกอยู่แล้ว เห็นไหม เราต้องการความสะอาด เราไม่ต้องการติดสินบนที่นี้เราทำดีแล้วไม่ได้ดี มันติดสินบนไ ทำดีแล้วจะเอาดีเยอะๆ แล้วมันคาดหวังแล้วมันไม่ได้ตามการคาดหวังของตน “ทำดีไม่ได้ดี ทำดีไม่ได้ดี” ก็แข็งติดสินบน ไม่ได้ แต่ถ้าทำบุญทิ้งแหว ได้

เรามีความทุกข์ความยาก เห็นไหม คนเรานะ เวลาเขาเลี้ยงนก เลี้ยงต่างๆ เวลาเขาเจ็บไข้ได้ป่วยเขาเข้าไปโรงพยาบาลนะ กลับมาเขาปล่อยนกเลย ชั่งมันไว้ในกรง อู้อู้อู! เป็นความดีๆ แหม! สดชื่นรื่นเริง เวลาเขาเข้าไปโรงพยาบาลเขาไปเข้าเฝือกเดินไม่ได้ กลับบ้านปล่อยนก นี่

เพราะอะไร เพราะเขาไปโดนจำกัดสิทธิ์ เขาทุกข์เขายากของเขา เขาจะลึกถึงนรกของเขาเลยนะ นึกถึงสัตว์เลี้ยงของเขา ว่าสัตว์เลี้ยงเขาไปกักมัน มันก็ผิด ไปกักมัน มันไม่มีความสุขหรอก ใช่ว่าเราเห็นว่า อู้ฮู! มันสวยงาม มันรื่นเริง มันชุ่มชื่น แต่เวลาเอ็งโดนกักเอ็งพอใจไหม

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจของเรา ถ้าเราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา เราคิดได้เองๆ นี่ไง นี่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าร้อยสัตว์พันสัตว์ที่เข้าไปที่หัวใจของสัตว์โลก สัตว์โลกคือหัวใจเรา ความคิดเราไง

ถ้าเราคิดได้ทำได้ขึ้นมา ไม่ต้องอาศัยใครทั้งสิ้น แต่เริ่มต้นกันนี้แหละ ทาน ศีล ภาวนา เริ่มต้นอนุพุทธานุสสติ เริ่มทำทานของเรา ศึกษาธรรมะของเรา ประพฤติปฏิบัติของเรา แล้วถ้ามีน้ำใจต่อกันขึ้นมา มันดีงามขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์ขึ้นมา

ประโยชน์ขึ้นมาแล้วฝึกหัดปฏิบัติแล้ว เวลาไปปฏิบัติขึ้นไปแล้วมันจะเป็นสัมมาทิฐินะ ถ้ามันถูกต้องดีงามมาตั้งแต่ต้น ต้นตรง ปลายมันก็ตรง ต้นมันคด ติดสินบน ทำบุญแล้วจะได้เป็นพระอรหันต์ แล้วไม่ได้เป็นนะทุกข์เลย แล้วก็ตอกย้ำนะ “ทำดีไม่ได้ดี ทำดีไม่ได้ดี” ก็เอ็งติดสินบนมันจะดีได้อย่างไร เอ็งไม่ทำ

เอ็งทำดี เอ็งทำขึ้นมา แล้วมันบอกว่ามันเป็นขึ้นมา ปัจจัยตั้ง สันทิฐิโก

เวลาหลวงตาท่านพูดนะ เวลาพระประพฤติปฏิบัติมาแล้วให้ท่านฟังๆ บอกท่านได้รับฟังแล้ว ท่านได้รับฟังแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ท่านรอฟังตรงนี้แหละ รอฟังที่มันความเป็นจริงๆ ขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา มันเป็นจริงในใจของเราแล้วเราไปเล่าให้ท่านฟังนะ นี่ไง วิทยานิพนธ์ของใครของมัน สัจจะความจริงของใครของมัน แล้วถ้ามันเป็นจริงขึ้นมาๆ เป็นจริงขึ้นมาจากเราฝึกหัดตัดแปลง พยายามของเรา ให้เป็นทรัพย์สมบัติของเรา เอวัง